

1.

- a) Was bedeutet der Titel des Textes *Do kosti*? Übersetzen Sie den Titel adäquat ins Russische und Deutsche.
- b) Beobachten Sie das Wort *kôst* - welche grammatischen Eigenschaften kennzeichnen dieses Substantiv? Wie ist es im Russischen?
- c) Erarbeiten Sie die wichtigste sprachwissenschaftliche Terminologie in der ersten Tabelle nach dem Muster, das bei den ersten zwei Begriffen gegeben ist:

Do kosti Imenice hrvatske <i>i</i>-sklonidbe <i>Ivan Marković</i> Zagreb <i>Hrvatski ima tri (osnovne) imeničke sklonidbe. Pripadnost koje imenice a- i e-sklonidbi u velikoj je mjeri predvidiva na temelju njezina nominativno-ga nastavka. Pripadnost imenica i-sklonidbi predvidiva je samo u imenica izvedenih sufiksima -ost i -ad. U jednome broju imenica ona je međutim nepredvidiva. U radu se one nastoje pobrojiti te se na temelju uočenih njihovih svojstava ukratko razmatra budućnost i-sklonidbe.</i> Jedan od nedostataka hrvatskoga jezikoslovlja i opisa hrvatskoga manjak je iscrpnih popisa pobrojivih jezičnih jedinica koje vrste bilo, jedinica koje čine uglavnom zatvorene i ne odveć velike skupove. Premda se takvi "telefonski imenici" izvornim govornicima mogu doimati besmislenima (jer izvorni govornik "ionako sve to zna"), oni to, naprotiv, nipošto nisu. Njihova je korist golema pri učenju i osvješćivanju vlastita (standardnoga) jezika, pri izradi njegovih gramatičkih i leksičkih priručnika te – osobito – pri učenju kojega jezika kao drugoga i/ili stranoga.	K <i>imenica</i> <i>sklonidba</i> nastavak sufiks jezikoslovlje (jezična) jedinica vrsta izvorni govornik standardni jezik gramatički leksički priručnik drugi jezik strani jezik	BMS <i>imenica</i> <i>deklinacija</i>	RU <i>существительное</i> <i>склонение</i>

- d) Beobachten Sie die Wortbildung bei den folgenden Vokabeln – welche kommen in der oberen Tabelle vor? Verstehen Sie alle Begriffe?

imenica → imenički	nominativ → nominativni	nastaviti → nastavak	pripadati → pripadnost
predvidjeti/predvideti → predvidiv, nepredvidiv	izvesti, izvedem → izveden broj → brojiti/brojati (BKMS); pobrojiti/pobrojati → pobrojiv	oko → u oko → uočiti → uočen	svojstvo → svojstven
dosta → dostajati → nedostajati → nedostatak	jezik + slovo → jezikoslovlje	mali → manji → manjak	visok → viši → višak
jezik → jezični (BK)/jezički ((B)MS)	jedan → jedinica	izvor → izvorni	govoriti → govornik
smisao → smislen → bez + smislen → besmislen	svijest/svest → osvijestiti/osvestiti → osvješćivanje/ osveščivanje	râd → raditi → iz + raditi → izrada	gramatika → gramatički
leksika → leksički	pri + ruka → priručnik	strani → stranac	

e) Schreiben Sie folgende Formen auf:

1) Possessivadjektive, die aus Substantiven gebildet sind

2) Substantive, die aus Adjektiven oder Verben mit den Suffixen *-ak* und *-nik* gebildet sind.

2.

a) Kommen im unteren Textabschnitt neue sprachwissenschaftliche Begriffe vor? Tragen Sie sie wie oben in die Spalten rechts ein. Der erste Eintrag ist schon drin.

b) Wie viele Deklinationen gibt es im Kroatischen (analog auch im BMS) und wie werden Sie genannt?

c) Im Text gibt es Begriffe, die auch im alltäglichen Kroatischen selten verwendet werden und die für BMS-Sprecher*innen häufig unverständlich sind. Gleichzeitig findet man kroatische *sprachwissenschaftliche* Begriffe, die auch in der BKMS-Alltagssprache häufig sind. Versuchen Sie, folgende Wörter zu übersetzen und sie entsprechend einzuordnen: *očište*, *sklanjati*, *iscrpan*, *telefonski imenik*, *prežitak*, *čimbenik*, *priklanjati se*.

d) Übersetzen Sie in 1) BMS (bei Bedarf), 2) RU, 3) Dt.: **praslavenski**, **slavenski**, **kasnopraslavenski**.

e) Beobachten Sie die Vokabeln in der kleinen Tabelle am Schluss – erkennen Sie alle Vokabeln auch im modernen BKMS und Russischen?

i o njima – o svakoj pojedinačno – učimo iz rječnikâ. A za razliku od morfologije imenica <i>a</i>-sklonidbe i imenica <i>e</i>-sklonidbe morfologija imenica <i>i</i>-sklonidbe iz nominativnog oblika imenice nije predvidiva. Ili drugačije i iz očišta stranca: znati koju hrvatsku imenicu <i>i</i>-sklonidbe ne znači moći sa sigurnošću reći i kako se ona sklanja. Ili: znati hrvatsku <i>i</i>-sklonidbu ne znači moći sa sigurnošću reći i koje se imenice prema njoj sklanjaju. Upravo se na imenicama hrvatske <i>i</i>-sklonidbe pokazuje da navedene tvrdnje ne vrijede samo za strance, nego i za izvorne govornike (v. dalje o imenicama na <i>-ež</i>, ali i ne samo o njima). Je li (iscrpnim) popisima u gramatikama mjesto? U iscrpnim gramatikama – jest. U iscrpnim priručnicima za učenje hrvatskoga kao stranoga jezika – osobito. Ovaj rad stoga je malen prilog “telefonskim imenicima” hrvatske gramatike.¹ Hrvatske imeničke sklonidbe Šest se praslavenskih imeničkih sklonidaba (v. tablicu) u svim slavenskim jezicima – s ponekim prepoznatljivim prežicima – uglavnom reduciralo na tri s najbrojnijim članstvom.² Pritom je čimbenik okupljanja bio gramatički rod imenica. Malobrojnije su se imenice sklonidaba 4–6 priklanjale sklonidbama 1–3 odgovarajućega roda. Rekonstruirani kasnopraslavenski oblici jesu:³ <table border="1" data-bbox="327 1729 831 2016"> <tr> <td>1</td> <td><i>o/jo</i>-sklonidba</td> <td>m</td> <td><i>rabъ – raba, vračъ – vrača</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>n</td> <td><i>lěto – lěta, pol’e – pol’a</i></td> </tr> <tr> <td>2</td> <td><i>a/ja</i>-sklonidba</td> <td>f</td> <td><i>žena – ženy, duša – duše</i></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td><i>i</i>-sklonidba</td> <td>f</td> <td><i>kostъ – kosti</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>m</td> <td><i>gostъ – gosti</i></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td><i>u</i>-sklonidba</td> <td>m</td> <td><i>medъ – medu</i></td> </tr> <tr> <td>5</td> <td><i>v</i>-sklonidba</td> <td>f</td> <td><i>kry – krъve, smoky – smokъve</i></td> </tr> <tr> <td>6</td> <td><i>n</i>-sklonidba</td> <td>m</td> <td><i>kamy – kamene</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>n</td> <td><i>imę – imene</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td><i>t</i>-sklonidba</td> <td>n</td> <td><i>telę – telęte</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td><i>s</i>-sklonidba</td> <td>n</td> <td><i>nebo – nebese</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td><i>r</i>-sklonidba</td> <td>f</td> <td><i>dst’i – dst’ere</i></td> </tr> </table>	1	<i>o/jo</i> -sklonidba	m	<i>rabъ – raba, vračъ – vrača</i>			n	<i>lěto – lěta, pol’e – pol’a</i>	2	<i>a/ja</i> -sklonidba	f	<i>žena – ženy, duša – duše</i>	3	<i>i</i> -sklonidba	f	<i>kostъ – kosti</i>			m	<i>gostъ – gosti</i>	4	<i>u</i> -sklonidba	m	<i>medъ – medu</i>	5	<i>v</i> -sklonidba	f	<i>kry – krъve, smoky – smokъve</i>	6	<i>n</i> -sklonidba	m	<i>kamy – kamene</i>			n	<i>imę – imene</i>		<i>t</i> -sklonidba	n	<i>telę – telęte</i>		<i>s</i> -sklonidba	n	<i>nebo – nebese</i>		<i>r</i> -sklonidba	f	<i>dst’i – dst’ere</i>	K <i>morfologija</i>	BMS <i>morfologija</i>	RU <i>морфология</i>
1	<i>o/jo</i> -sklonidba	m	<i>rabъ – raba, vračъ – vrača</i>																																																
		n	<i>lěto – lěta, pol’e – pol’a</i>																																																
2	<i>a/ja</i> -sklonidba	f	<i>žena – ženy, duša – duše</i>																																																
3	<i>i</i> -sklonidba	f	<i>kostъ – kosti</i>																																																
		m	<i>gostъ – gosti</i>																																																
4	<i>u</i> -sklonidba	m	<i>medъ – medu</i>																																																
5	<i>v</i> -sklonidba	f	<i>kry – krъve, smoky – smokъve</i>																																																
6	<i>n</i> -sklonidba	m	<i>kamy – kamene</i>																																																
		n	<i>imę – imene</i>																																																
	<i>t</i> -sklonidba	n	<i>telę – telęte</i>																																																
	<i>s</i> -sklonidba	n	<i>nebo – nebese</i>																																																
	<i>r</i> -sklonidba	f	<i>dst’i – dst’ere</i>																																																

(Izvor: Marković, I. (2007). Do kosti: Imenice hrvatske *i*-sklonidbe. *Lahor*, 1 (3), 14-36. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/20653>)